

ADVIES

CRB 2018-2000

Brexit

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies over de brexit

**Brussel
20-07-2018**

Inbehandelingneming

Het dagelijks bestuur van de CRB heeft beslist om in een initiatiefadvies een onderzoek te wijden aan de gemeenschappelijke boodschappen van de sociale gesprekspartners over enkele algemene principes die de leidraad zouden moeten vormen voor de richtsnoeren en de maatregelen die in het vooruitzicht van de brexit door de overheden moeten worden genomen.

Aldus draagt de CRB bij aan de vorming van een zo breed mogelijke consensus binnen de bedrijfs- en de arbeidswereld over de problematiek die door de brexit wordt opgeworpen, en de potentiële impact daarvan op de Belgische economie. Het komt er voor de CRB ook op aan punten op de politieke agenda te plaatsen door de aandacht van de regering en de beleidsverantwoordelijken te vestigen op de thema's die de verwachtingen kristalliseren in een context van moeilijke en onzekere onderhandelingen die worden gekenmerkt door het ontbreken van een duidelijke visie op de prioriteiten van de Britse regering. Ten slotte is de CRB een forum voor dialoog tussen vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de werknemers en de regeringen.

Teneinde gevolg te geven aan deze beslissing, is de subcommissie Brexit op 15 mei 2018 bijeengekomen, in aanwezigheid van de heer Vodderie van de fod Buitenlandse zaken, die de stand van de besprekingen met betrekking tot dit dossier uiteenzette.

De leden van de subcommissie wensten gezamenlijk een advies voor te bereiden. Deze tekst werd op 20 juli 2018 goedgekeurd door de plenaire vergadering van de CRB na een stemming op afstand.

Advies

1 Inleiding

De brexit treedt in werking op 29 maart 2019. Zonder overeenstemming over de modaliteiten van de toekomstige betrekkingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk zou het Verenigd Koninkrijk moeten voldoen aan de voorwaarden voor toegang tot de Europese markt waarover in het kader van de WTO is onderhandeld, en zich moeten neerleggen bij een terugkeer naar douanecontroles. De Raad van ministers van Buitenlandse zaken van de EU heeft zich uitgesproken voor een overgangperiode van 21 maanden na de brexit (30 maart 2019 tot en met 31 december 2020), die het mogelijk moet maken om te onderhandelen over het kader voor een "diepgewortelde nieuwe handelsbetrekking". Deze overgangperiode zou het Verenigd Koninkrijk in staat stellen te blijven profiteren van toegang tot de interne markt, de douane-unie en de meeste handelsovereenkomsten met derde landen, zodra deze derde landen daarmee instemmen.

De economische gevolgen van de brexit zijn het voorwerp van talrijke analyses geweest¹. Terwijl er nog veel onzekerheid heerst, blijken de economische gevolgen van de brexit duidelijk negatief te zijn. Dit is zeker het geval voor de Belgische economie, die door haar sterke internationale verwevenheid en de nabijheid bij het VK, na Ierland en vanzelfsprekend het VK zelf, het sterkst getroffen zou worden door de brexit.

¹ Met als meest uitgebreide studie: VANDENBUSSCHE, Hylke, William CONNELL en Wouter SIMONS (2017a), *Global value chains, trade shocks and jobs: an application to Brexit*, KUL Discussion Paper Series 17.13, september 2017, 44 blz.

Ongeacht de vorm die deze uiteindelijk aanneemt, zal de brexit dus een grote impact hebben op het Belgische bedrijfsleven. De sociale partners vinden dit dan ook een erg belangrijk thema en volgen de ontwikkelingen hierin aandachtig. Daarom waarderen ze ten eerste dat o.m. de fod Buitenlandse zaken steeds bereid is om aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) toelichting te geven over het verloop van de onderhandelingen. De CRB wenst ook in de toekomst goed geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen inzake de brexit.

De CRB vraagt om regelmatig door de federale instellingen op de hoogte te worden gehouden over de brexit en om in de toekomst systematisch over dit thema te worden geconsulteerd. De CRB zou dan ook graag feedback krijgen over de hieronder opgenomen punten die voor de sociale partners van bijzonder belang zijn. Concreet moet de brexit volgens de sociale partners absoluut de hieronder opgesomde principes respecteren en de CRB dringt erop aan dat deze ook in de toekomst als leidraad in de onderhandelingen zullen fungeren.

2 Een frictieloze brexit

Het VK is een belangrijke economische partner voor België. Om de welvaart zoveel mogelijk te vrijwaren is het behoud van een zo diep en breed mogelijk partnerschap met het VK van bijzonder belang. Daarom moet worden gewerkt aan een duurzame toekomstige handelsrelatie die gepast is om, enerzijds, de belangrijke handelsstromen tussen de EU en het VK zo efficiënt mogelijk te behouden en, anderzijds, de goede werking van de Europese interne markt te garanderen en de verdere economische integratie van de EU-lidstaten te bevorderen.

Daaruit volgt dat er moet worden gestreefd naar een volledige en vlotte toegang tot elkaars markten. Dit behelst o.m.: de bevordering van de handel in goederen uit alle sectoren, zonder enige douanetarieven en kwantitatieve restricties; het aannemen van duidelijke en gepaste oorsprongsregels; de verzekering van grensoverschrijdend dienstenverkeer; een gegarandeerde toegang tot de Britse overheidsopdrachten op alle niveaus.

Daarnaast moeten niet-tarifaire handelsbelemmeringen worden vermeden door een maximale afstemming van regelgeving op te zetten, gebaseerd op de Europese regels die van toepassing zijn op de interne markt. Dit vergt o.a. dat een efficiënte coördinatie van socialezekerheidsstelsels wordt opgezet. De mobiliteit van werknemers tussen de EU27 en het VK moet ook worden behouden.

Aangezien het VK bij zijn standpunt blijft om de interne markt en de douane-unie te willen verlaten, stelt de EU logischerwijs voor om te onderhandelen over een breed en ambitieus vrijhandelsakkoord. De CRB is tevreden dat de EU bereid blijft om een meer verregaande vorm van economische integratie voor te stellen als de intenties van het VK zouden evolueren.

Bedrijven hebben nood aan juridische zekerheid, minimale onzekerheid en de nodige tijd om zich voor te bereiden op de nieuwe situatie. De CRB vraagt daarom dat de overgangsfase loopt tot de dag van de inwerkingtreding van de nieuwe handelsrelatie zodat bedrijven zich maar eenmaal moeten aanpassen, dat de nodige maatregelen genomen worden om de geldigheid van contracten gesloten voor de brexit te garanderen, en om zo snel mogelijk zicht te krijgen op het kader van de toekomstige relatie. Ook daarom verzoekt de CRB om continu op de hoogte te worden gehouden over het verloop van de onderhandelingen.

Waar mogelijk moet de overheid het aanpassingsproces van bedrijven faciliteren. De fod Financiën verrichtte al nuttig werk om de noden van bedrijven in te schatten. Hij heeft een reeks gegevens betreffende de brexit online gezet, die de fiscale en douane-effecten van de brexit voor de Belgische ondernemingen, de in- en uitvoerregels, de douanewetgeving, de gevolgen op het vlak van btw en accijnzen, de faciliteiten... weergeven.

In elk geval moet een no-dealscenario worden vermeden. Dit neemt niet weg dat de overheid zich wel moet voorbereiden op “worst-case-scenario’s”. Ingeval een zgn. ‘cliff edge’ (= een no-dealscenario) zich zou voordoen, moet de overheid de nodige maatregelen nemen die deze moeilijke situatie zo goed mogelijk opvangen.

3 Vrijwaring van de Europese eenheidsmarkt

Wat de toekomstige relatie ook mag zijn, deze mag de goede werking van de Europese interne markt niet verstoren. Er moet dus worden vermeden dat er een domino-effect ontstaat en nog andere lidstaten ervoor kiezen om de EU te verlaten of uitzonderingen aanvragen waardoor een ‘Europa à la carte’ ontstaat. Daartoe moet erover gewaakt worden dat een lidstaat niet beter af is buiten de Europese Unie dan erin. De CRB wijst dan ook elke vorm van “cherry picking” door het VK af.

Bovendien moet erover gewaakt worden dat de toekomstige relatie de vele bestaande geprivilegieerde partnerschappen tussen de EU en andere derde landen niet in gevaar brengt. De toekomstige relatie moet dus in evenwicht zijn met de rechten die we toekennen en de verplichtingen die we opleggen aan onze andere handelspartners, bijvoorbeeld op het vlak van bijdrage aan de Europese begroting, het overnemen of naleven van Europese regels en normen, de rol van het Europees Hof van Justitie, enz. Aangezien het VK ervoor kiest om een 3de land te worden t.o.v. de EU27, is het logisch dat het niet dezelfde voordelen zal kunnen putten uit een, zelfs ambitieus, vrijhandelsakkoord dan die welke de EU27 en onze bijzondere partners, zoals bv. van de Europese Economische Ruimte, genieten.

4 Een ‘level playing field’ garanderen

De toekomstige handelsrelaties tussen het VK en de EU27 moeten gebaseerd zijn op eerlijke concurrentie. Om te vermijden dat het VK een oneerlijk concurrentievoordeel in de handel met de EU27 zou kunnen verwerven door de bescherming van burgers, bedrijven of het milieu af te bouwen, zijn een governance-structuur en substantiële regels nodig met adequate, afdwingbare sancties in geval van niet-naleving. Aldus moeten er garanties zijn dat het VK niet aan sociale (o.a. afbouw werknemersrechten), ecologische, fiscale of andere vormen van dumping kan doen². Een niet-verlagingsclausule, ter vrijwaring van het beschermingsniveau, is daarvoor aangewezen. Tevens moet een gelijke behandeling van investeerders uit de EU 27 in het VK t.a.v. lokale investeerders worden gegarandeerd. Zo dienen de Europese regels voor staatssteun ook na de brexit te worden nageleefd door het VK.

² Dit sluit aan bij de volgende aanbeveling uit het verslag-Buyssse (januari 2017): “De EU27 moeten erop letten dat in een akkoord met het VK de mogelijkheid tot sociale en ecologische dumping uitgesloten wordt en dus de concepten als “level playing field”, de wederkerigheid en gezonde concurrentie alsook onze waarden zoals beschreven in de nieuwe strategie van de Europese Commissie “Trade for all – Towards a more responsible trade and investment policy” gevrijwaard en bevorderd worden.”

In ieder geval dienen het VK en de EU27 te streven naar het behoud van 'het level playing field'. De Europese Commissie moet daarop toezien, voldoende bevoegdheden krijgen en de mogelijkheden krijgen niet alleen antidumpingheffingen op te leggen, maar ook voorstellen te doen voor andere vormen van compenserende maatregelen.